

שותפות בעירבון מוגבל

יהודים וערבים

ישראל 2019

תמר הרמן

אור ענבי / אלה הלר / פאדי עומר / וויליאם קביסון

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

תחושת שייכות לחברה הישראלית

רוב (57%) מהערבים מדווחים שהם מרגישים חלק מהחברה הישראלית (לעומת 84% מהיהודים).

בציבור היהודי יש הערכת חסר לתחושת השייכות של אזרחי ישראל הערבים למדינה.

אבל לא כך נתפס הדבר בעיני היהודים:

רק 32% מהם סבורים שהערבים אזרחי ישראל אכן מרגישים חלק מהחברה הישראלית.

מבוא

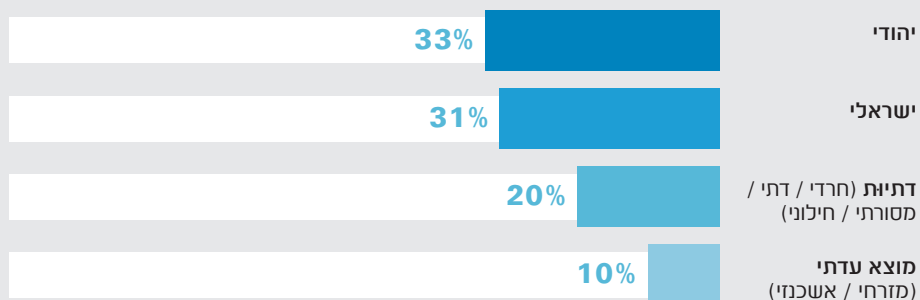
בדומה לסקר הקודם (2017) גם בסקר הנוכחי מצאנו שמערכת היחסים בין היהודים והערבים בישראל היא מורכבת ומתרחשת בו־זמנית בשלוש רמות, שלא בהכרח חופפות זו את זו מבחינת אופי היחסים המתקיימים בהן: רמת המדינה, רמת החברה ורמת חיי היום־יום.

בהשוואה לסקר 2017 לא מצאנו השנה שינויים דרמטיים אף לא באחת משלוש הרמות. הנתונים מורים אפוא שחקיקת חוק הלאום לא הייתה נקודת שבר חדה במערכת היחסים בין יהודים וערבים בישראל.

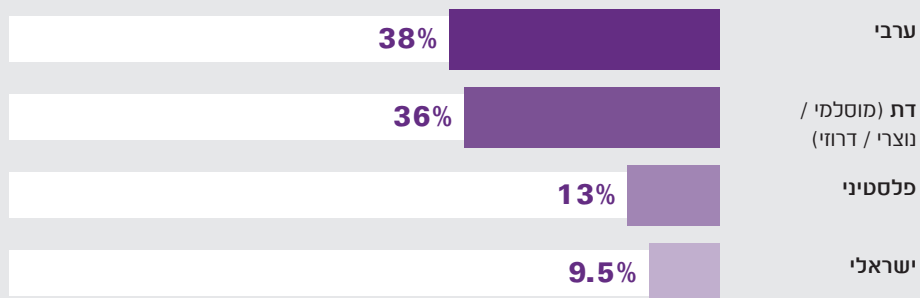
זהות עיקרית לפי הגדרה עצמית

בנושא זה לא חל השנה שינוי לעומת שנת 2017 – לא אצל היהודים ולא אצל הערבים.

יהודים

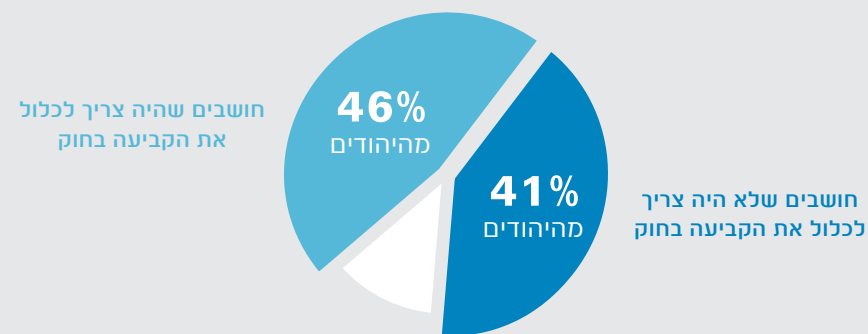

ערבים

חוק הלאום

הציבור היהודי חצוי בשאלה אם היה צריך לכלול בחוק את הקביעה שרק לעם היהודי יש הזכות להגדרה עצמית במדינת ישראל, שכן הקביעה מקשה על האזרחים הערבים להרגיש חלק מן הכלל הישראלי.

*

שיעור הערבים
המצדדים בהפרדה
בבתי הספר
עולה בהרבה על
שיעור הערבים
המצדדים בהפרדה
בחיים בכלל.

47% מהיהודים

81% מהערבים

רוב גדול בקרב הערבים (81%) דוחים את הטענה שעדיף שהיהודים והערבים בישראל יחיו בנפרד אלה מאלה; 47% מהיהודים מתנגדים להפרדה בחיים בין יהודים וערבים, ושיעור דומה מצדדים בה.

59% מהיהודים

44% מהערבים

רוב היהודים (59%) תומכים בהפרדה בין יהודים לערבים בבתי הספר, לעומת 44% מהערבים.

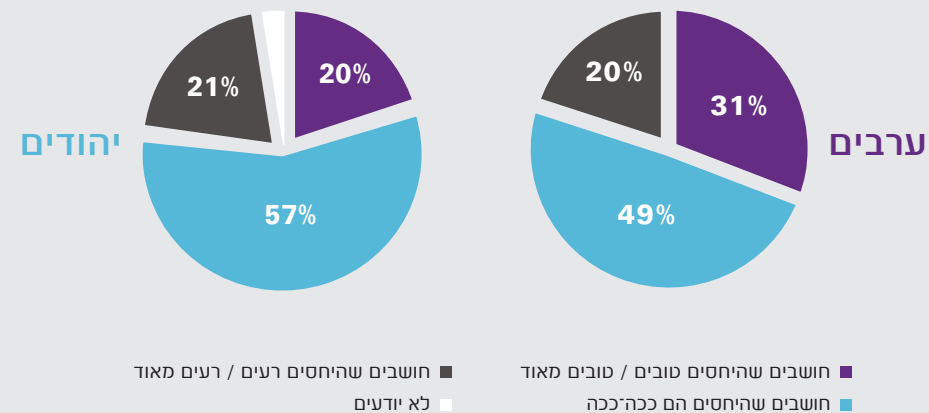
58% מהיהודים

8% מהערבים

רוב היהודים (58%) משתדלים שלא להיכנס ליישובים ערביים בשטח ישראל; רק 8% מהערבים משתדלים שלא להיכנס ליישובים יהודיים.

מערכת היחסים בין שני הלאומים

שיעור הערבים שחושבים שהיחסים טובים (31%) עולה על שיעור היהודים שחושבים כך (20%).

38% מהיהודים

48% מהערבים

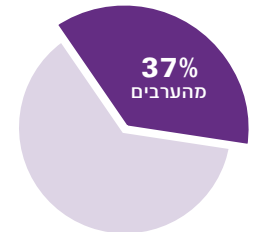
מתוך 6 מתחים שהוצגו להם, התשובה השכיחה ביותר – גם בקרב היהודים וגם בקרב הערבים – היא שהמתח בין יהודים לערבים הוא היום המתח החזק ביותר בישראל.

המערכת הפוליטית

*

רק 37% מהערבים מסכימים שחברי הכנסת הערבים מייצגים היטב את המגזר הערבי.

71% מהיהודים

71% מהיהודים סבורים שהמשטר בישראל הוא דמוקרטי גם לערבים; רוב הערבים (55%) חושבים ההפך.

77% מהערבים

לדעת רוב הערבים אזרחי ישראל (77%), למדינת ישראל אין הזכות להיות מוגדרת מדינת הלאום של העם היהודי.

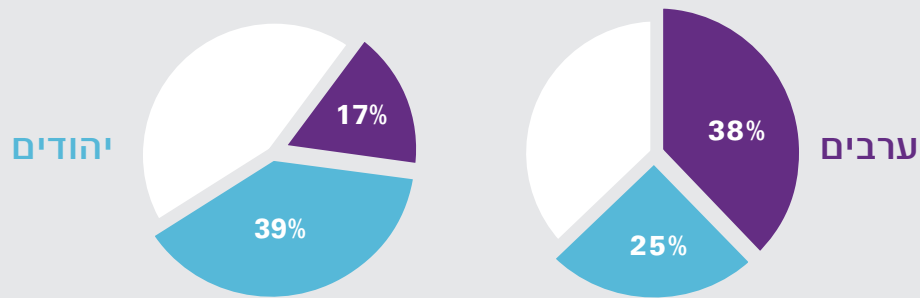
מדובר בעלייה של כ-10% הסבורים כך בהשוואה למדידה הקודמת ב-2017.

24% מהיהודים

רק 24% מהיהודים סבורים שיש למנות יותר אנשים ערבים לתפקידים בכירים בשירות הציבורי.

כשיעה בחברה הערבית

ההסבר השכיח ביותר בקרב היהודים (39%) לרמת הפשיעה הגבוהה בחברה הערבית הוא שההנהגה הערבית אינה משתפת פעולה עם המשטרה למניעת הפשיעה במגזר זה. 17% מהיהודים חושבים שהמדינה אינה משקיעה די משאבים למניעת הפשיעה בחברה הערבית.

■ המדינה אינה משקיעה די משאבים למניעת הפשיעה בחברה הערבית
 ■ הנהגת החברה הערבית אינה משתפת פעולה עם המשטרה למניעת הפשיעה בחברה הערבית

ההסבר השכיח ביותר בקרב הערבים (38%) לרמת הפשיעה הגבוהה בחברה הערבית הוא שהמדינה אינה משקיעה די משאבים למניעת הפשיעה במגזר זה. הסבר נוסף (שנבחר על ידי 25% מהערבים) הוא שהנהגת החברה הערבית אינה משתפת פעולה עם המשטרה למניעת הפשיעה.

אופטימיות זהירה

סבורים שרוב הערבים אזרחי ישראל רוצים להשתלב בחברה הישראלית ולהיות חלק ממנה.

שיעור זהה בקרב היהודים ובקרב הערבים

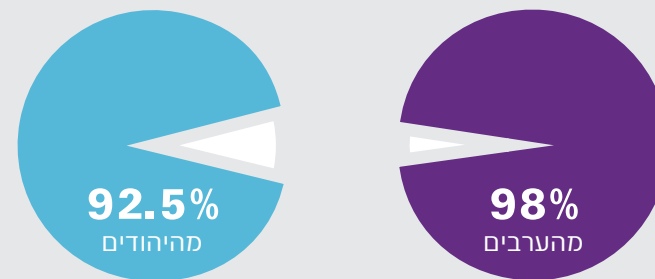

85%

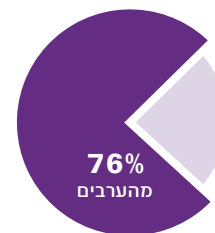
ציינו כי ישראל היא מקום שטוב לחיות בו.

מרחבי עבודה משותפים

מדווחים על מערכת יחסים טובה במקום העבודה המשותף שלהם, שבו עובדים אנשים משני הלאומים.

76%
מהערבים

*

רוב הערבים סבורים שיהודים תמיד יתקבלו ללימודים או למקום עבודה לפני ערבים, גם אם המועמד הערבי מתאים יותר.

המכון הישראלי לדמוקרטיה הוא מוסד עצמאי אימפלגטי, מחקרי ויישומי, הפועל בזירה הציבורית הישראלית בתחומי הממשל, הכלכלה והחברה. יעדיו הם חיזוק התשתית הערכית והמוסדית של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שיפור התפקוד של מבני הממשל והמשק, גיבוש דרכים להתמודדות עם אתגרי הביטחון מתוך שמירה על הערכים הדמוקרטיים וטיפול שותפות ומכנה משותף אזרחי בחברה הישראלית רבת הפנים.

שותפות בעירובן מוגבל הוא מחקר תקופתי הבוחן את מערכת היחסים של היהודים והערבים בישראל. בחרנו להתייחס למערכת יחסים זו בשלוש רמות – רמת המדינה, רמת החברה והרמה הבין־אישית – וכללנו שאלות על הזהות הלאומית האישית, תפיסת הבעלות על הארץ, הוגנות המדינה כלפי קבוצת המיעוט הילידי הערבי, הנכונות לחלוקת משאבים ולשותפות בתהליכי קבלת החלטות, סטראוטיפים הדדיים, ועוד.

התוכנית ליחסי יהודים־ערבים שואפת לקדם שותפות אזרחית רבי־ממדית בין יהודים לערבים המבוססת בראש ובראשונה על ערך השוויון. מחקרי התוכנית מכוונים לאיתור החסמים בדרך לשותפות שוויונית מעין זו ולזיהוי הגורמים שיתרמו לקידומה.

מרכז גוטמן לחקר דעת קהל ומדיניות הוקם במתכונתו הנוכחית בשנת 1998, כאשר מכון גוטמן למחקר חברתי שימושי עבר למכון הישראלי לדמוקרטיה. המכון המקורי הוקם בשנת 1949 בידי פרופ' אליהו (לואי) גוטמן כמרכז חלוצי למחקרי דעת קהל וקידום מתודולוגיה במדעי החברה. יעדו של מרכז גוטמן הוא להעשיר את הדיון הציבורי בסוגיות מדיניות ציבורית באמצעות מידע השאוב מבסיסי הנתונים של המרכז ומסקרי דעת הקהל שהוא עורך.

הספר הוא תוצר של שיתוף פעולה בין התוכנית ליחסי יהודים־ערבים ומרכז גוטמן.

להזמנת הספר המלא: orders@idi.org.il

02.5300800

www.idi.org.il

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

עיצוב העטיפה: לטסה עיצובים
עיצוב גרפי: נאוי קצמן